

U C H W A Ł A Nr LXVI/397/23
RADY GMINY OLSZEWO-BORKI
z dnia 21 grudnia 2023 roku

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania
Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w gminie Olszewo-Borki
na lata 2024-2026

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. 2023 poz. 40 z późn. zm.) w zw. z art. 4¹ ust. 1, 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 2151) oraz art. 10 ust. 1-3 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j z 2023r., poz. 1939 ze zm.) uchwała się, co następuje:

§ 1

Uchwała się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w gminie Olszewo-Borki na lata 2024-2026, stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Olszewo-Borki.

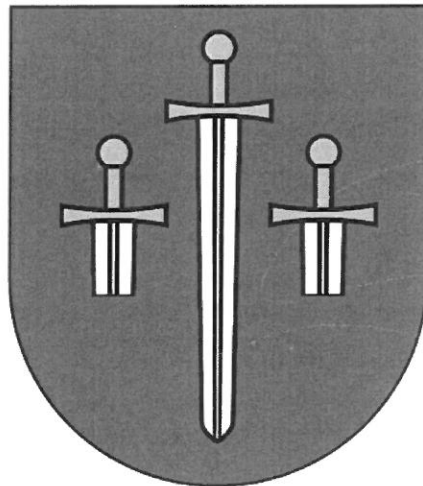
§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2024r.

Przewodniczący Rady Gminy

Krzysztof Grała

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
W GMINIE OLSZEWO-BORKI
NA LATA 2024-2026**

Olszewo-Borki, 2023

SPIS TREŚCI

I. WPROWADZENIE I OPIS PROBLEMU	3-4
II. DIAGNOZA OGÓLNOPOLSKA DOTYCZĄCA UZALEŻNIEŃ	4-7
III. DIAGNOZA LOKALNA DOTYCZĄCA UZALEŻNIEŃ	7-9
IV. PODSTAWY PRAWNE	9-11
V. ZAŁOŻENIA I ADRESACI PROGRAMU	11
VI. RALIZATORZY PROGRAMU	11-12
VII. CEL GŁÓWNY PROGRAMU	12
VIII.CELE SZCZEGÓŁOWE	12
IX. ZADANIA PROGRAMU I SPOSOBY ICH REALIZACJI	12-16
X. MONITORING EFEKTYWNOŚCI DZIAŁAŃ	17
XI. ŹRÓDŁA I ZASADY FINANSOWANIA GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W GMINIE OLSZEWO-BORKI NA LATA 2024-2026	17-18
XII. ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH	18-19
XIII. ZASADY PRZYDZIELANIA ŚRODKÓW FINANSOWYCH PODMIOTOM UBIEGAJĄCYM SIĘ O REALIZACJĘ ZADAŃ Z ZAKRESU PROFILAKTYKI	19
XIV. ZASADY WYDATKOWANIA ŚRODKÓW FINANSOWYCH NA POZOSTAŁE DZIAŁANIA PROFILAKTYCZNE A W SZCZEGÓLNOŚCI NA POMOC OSOBOM UZALEŻNIONYM I WSPÓLUZALEŻNIONYM	19

I. WPROWADZENIE I OPIS PROBLEMU

Wśród problemów społecznych w Polsce te związane z alkoholem są najtrudniejszymi do rozwiązania. Wynika to głównie z rozmiarów zjawiska, jego złożoności, a także kosztów społecznych i ekonomicznych, jakie ponoszą nie tylko osoby indywidualne, których problem dotyczy bezpośrednio, ale i całe społeczeństwo.

Alkoholizm, podobnie jak narkomania jest wynikiem uzależnienia, które definiowane jest jako „kompleks zjawisk fizjologicznych, behawioralnych i poznawczych, wśród których zachowania związane z przyjmowaniem substancji psychoaktywnych uzyskują wyraźną przewagę nad innymi, które były charakterystyczne dla danej osoby. Jest to zespół określonych objawów i zachowań, wywołanych nieodpartym pragnieniem przyjmowania substancji psychoaktywnych (głód psychiczny). Uzależnienie jest przekroczeniem bardzo ulotnej i trudnej do zauważenia granicy między chęcią, która wyraża dobrowolność, a przymusem, który całkowicie zaburza kontrolę. Tę granicę przekracza się tylko raz, ale bezpowrotnie. Uzależnienie jest przewlekłą chorobą centralnego układu nerwowego, która charakteryzuje się okresami remisji (abstynencji) i nawrotów. Uzależnienie prowadzi do powstania wielu szkód, m.in.: somatycznych, psychicznych, społecznych.”¹ Uzależnienie od narkotyków, określone także terminem „narkomania” charakteryzuje się przymusem przyjmowania środka odurzającego przez uzależnionego. Środek ten powoduje uzależnienie psychiczne i fizyczne przez co narkoman odczuwa wewnętrzny przymus zwiększania dawek przyjmowanych środków psychoaktywnych.

Niewątpliwie alkoholizm jest chorobą całej rodziny a nie tylko jednego z jej członków. Objawy alkoholizmu członka rodziny są główną przyczyną organizującą i nadającą kształt życiu rodzinnemu. W okresie początkowym rodzina, podobnie jak alkoholik, zaprzecza istnieniu problemu choroby alkoholowej. Nikt na tym etapie nie myśli o szukaniu jakiegokolwiek pomocy. Potem następują próby pozbycia się problemu, tzn. rodzina ogranicza kontakt z otoczeniem, chroni swój wizerunek zewnętrzny, mimo narastających nieporozumień, konfliktów i awantur. Kolejny etap uzależnienia od alkoholu to faza chaosu – wiąże się to z utratą nadziei na rozwiązanie problemu. U dzieci coraz bardziej widoczne stają się problemy emocjonalne, a współmałżonek toleruje picie, chroni i kryje pijącego bagatelizując problem. Wynika z tego, że cała energia rodziny koncentruje się głównie na próbach wpłynięcia na zachowania alkoholika i na przeciwdziałaniu im. Tym samym zaniedbuje się inne ważne sfery życia rodzinnego, a prawidłowe wychowywanie dzieci na skutek postępującego uzależnienia od alkoholu, właściwie staje się niemożliwe. Uzależnienie od alkoholu staje się centrum spraw rodzinnych i stopniowo zaczyna dominować w obszarze myślenia, kształtowania postaw oraz działań krewnych osoby pijącej. Choroba alkoholowa dotyka na trwałe najbliższych alkoholika i wyrządza współdomownikom ogromne szkody. Osoby współuzależnione są najczęściej nieświadomymi pomocnikami w picciu. Ostatecznie to one w największym stopniu przyczyniają się do podjęcia decyzji o jego zaprzestaniu i zwróceniu się o pomoc w celu jak najszybszego rozpoznania objawów alkoholizmu i rozpoczęciu specjalistycznego leczenia przez osobę uzależnioną.

Od niedawna wyróżniane są nie tylko uzależnienia od substancji psychoaktywnych (alkoholu, nikotyny, leków, narkotyków i dopalaczy), ale również uzależnienia behawioralne związane z niekontrolowanym wykonywaniem pewnych czynności. Uzależnienie behawioralne to „uzależnienie od zachowań/czynności obejmujących objawy związane z zachowaniem, poznawcze i czasami fizjologiczne, które rozwijają się po wielokrotnym powtarzaniu określonych czynności i zazwyczaj charakteryzują się silną potrzebą powtarzania tych czynności, trudnościami z kontrolowaniem ich wykonywania, uporczywym powtarzaniem pomimo szkodliwych następstw, przedkładaniem tych zachowań ponad inne zajęcia i zobowiązania, zwiększoną tolerancją, a także występowaniem zespołu

¹ Oficjalna strona Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii, <https://kbpn.gov.pl/portal?id=112213>

przykrych objawów (rozdrażnienie, złość, agresja itp.) przy próbach zaprzestania lub ograniczenia tych zachowań”²

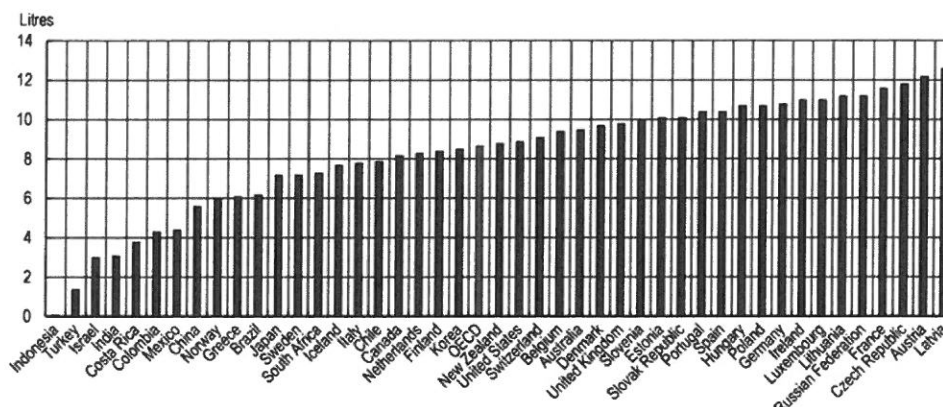
Wśród wielu rodzajów uzależnień na czoło wysuwają się problemy związane z nadużywaniem alkoholu i narkotyków, jako te mające najbardziej destrukcyjny wpływ na zdrowie psychiczne i fizyczne i to nie tylko jednostek i ich rodzin, ale niekiedy i całych populacji.

Pomoc osobom uzależnionym i ich rodzinom polegać powinna nie tylko na minimalizowaniu skutków alkoholizmu i narkomanii, ale przede wszystkim na zapobieganiu, czyli edukowaniu, uświadamianiu i wskazywaniu alternatywnych sposobów spędzania wolnego czasu, nauce radzenia sobie z sytuacjami trudnymi, konfliktami i skutecznym bez używek rozładowywaniu napięcia i rodzącej się agresji. Pomoc ludziom młodym winna wspierać kształtowanie prawidłowych postaw osobowościowych, aby nie było potrzebne „dopalanie siebie” substancjami uzależniającymi, by młody człowiek nauczył się mówić „nie” w sytuacjach, gdy poddawany jest presji otoczenia.

II. DIAGNOZA OGÓLNOPOLSKA DOTYCZĄCA UZALEŻNIEŃ

Według raportu Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) uwzględniającego 52 kraje świata, na mieszkańca Unii Europejskiej przypada średnio 11,3 litra rocznie czystego alkoholu. Przynajmniej raz w miesiącu upija się 30% dorosłych (w Polsce 35% dorosłych). W krajach OECD od alkoholu uzależnionych jest 3,7% populacji tj. około 50 mln ludzi. We wszystkich badanych krajach mężczyźni spożywają prawie 3 razy więcej alkoholu niż kobiety.

Na jednego Polaka, według ww. raportu, rocznie przypada 11,7 litra czystego alkoholu, przy czym mężczyźni spożywają 18,4 litra czystego alkoholu na mieszkańca rocznie, w przypadku kobiet jest to 5,6 litra. Odpowiada to mniej więcej 2,4 butelki wina lub 4,5 litra piwa tygodniowo na osobę w wieku 15 lat i więcej. Oznacza to, że na jedną „okazję” wypijamy ponad 80% butelki wina lub 1,5 litra piwa.

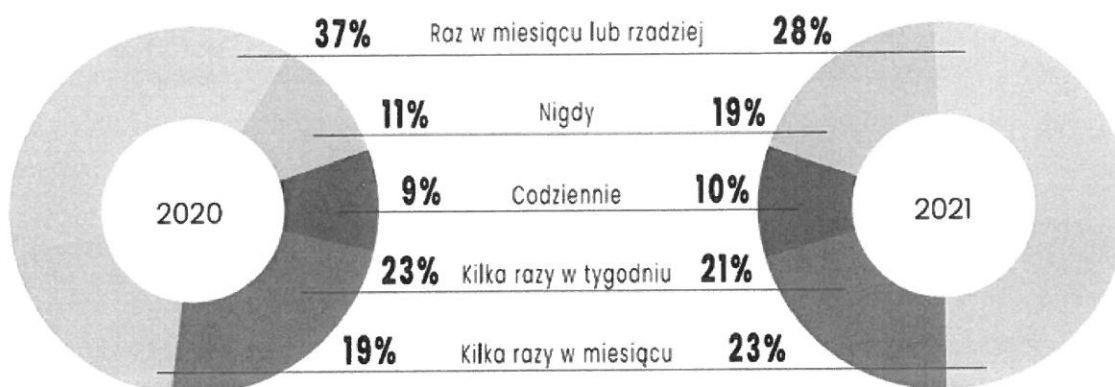
Spożycie alkoholu (litry czystego alkoholu) wśród dorosłych (wiek 15+), ok. 2018 r. | oecd-ilibrary.org

Polska wśród 52 krajów OECD zajmuje pod względem spożycia alkoholu niechlubne 10 miejsce, jesteśmy więc w ścisłej czołówce. Przed nami dwa kraje o najwyższych wskaźnikach: Łotwa (12,8 litra czystego alkoholu na mieszkańca, mężczyźni 20,9 litra na głowę, kobiety 6,1 litra) i Austria (12 litrów czystego alkoholu na mieszkańca, mężczyźni 18,5 litra na głowę, kobiety 5,8 litra). Od Austrii, zajmującej 2 miejsce w rankingu wypijamy tylko mniej o 0,3 l alkoholu na głowę mieszkańca.

² M. Zdziarski, Uzależnienia behawioralne u dzieci i młodzieży, Instytut Łukasiewicza, Kraków 2015, str.5

Raport pokazuje, że szkodliwe picie alkoholu wśród młodych dorosłych jest powszechne. Alkohol pije 60% nastolatków w wieku 15 lat, a co piąty co najmniej dwukrotnie doświadczył nietrzeźwości. Jeśli chodzi o polską młodzież, to 17% chłopców i 21% dziewcząt w wieku do 15 lat co najmniej dwa razy w życiu piło alkohol.

Częstotliwość picia alkoholu wśród Polaków

Spożycie alkoholu wśród Polaków w latach 2020-2021. Narodowy Test Zdrowia Polaków 2021/Medonet

Spośród wszystkich gatunków alkoholu wśród Polaków największą popularnością cieszy się piwo (39%), dalej wino (25%), wódka (16%) i koniak, whisky (11%). Polacy najczęściej sięgają po piwo- 5% spożywa je codziennie, 10% kilka razy w tygodniu. Wódkę pije codziennie 5% pijących mężczyzn i 1% kobiet, ale już kilka razy w miesiącu konsumuje ją 21% Polaków i 8% Polek. Generalnie po kieliszek sięga aż 80% Polaków, a problemy z piciem lub jego konsekwencje odczuwa aż 6 mln. obywateli naszego kraju. Całkowitą abstynencję deklaruje tylko 19,2% obywateli, przy czym odsetek abstynentów jest wyższy wśród kobiet (26,5%), niż wśród mężczyzn (12,6%)³.

W ciągu ostatnich 30 lat odnotowaliśmy największy wzrost udziału napojów spirytusowych we wszystkich wypijanych napojach alkoholowych – sięgnął on 40%, o 10% wzrósł udział wina, natomiast udział piwa spadł o 50% i w tej chwili jest najmniejszy od 20 lat. Wniosek jest więc taki, że konsumpcja alkoholu przesuwa się w Polsce w stronę modelu wschodniego: pijemy coraz więcej mocnych alkoholi⁴.

W przekroju grup zawodowych najbardziej dotkniętymi problemem alkoholowym są twórcy, artyści, pisarze i dziennikarze (22% nadużywających alkoholu), operatorzy maszyn i urządzeń górniczych (16,2%) robotnicy pomocniczy w górnictwie i budownictwie (13,8%) i lekarze (12,6%)⁵. Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom zwraca uwagę, że alkoholizm w Polsce dotyka około 700-900 tys. osób, przy czym liczba Polaków, którzy nadużywają alkoholu, jest znacznie wyższa i wynosi nawet 2 mln. osób. O skali problemu może świadczyć sprzedaż tzw. „małpek”, czyli alkoholu w buteleczkach 100-300 ml⁶, których codziennie przed południem sprzedaje się ponad 1 mln, a do

³ Źródło: Medonet

⁴ <https://pulsmedycyny.pl/raport-alkohol-w-polsce-coraz-wiecej-binge-drinkerow-idziemy-w-model-wschodni-1176379>

⁵ <https://www.mp.pl/poz/psychiatria/aktualnosci/133995,w-czolowce-pijacych-alkohol>

⁶ <https://poradnikhandlowca.com.pl/artykuly/malпки-zmieniaja-pojemnosc/>

końca dnia ta liczba się potraja.⁷ Zatrważająca jest śmiertelność Polaków z powodu nadużywania alkoholu. Alkohol w Polsce jest jedną z trzech najważniejszych przyczyn zgonów i przedwczesnej śmierci. Rocznie w Polsce alkohol zabija ok. 12 tys. osób, czyli populację jednego małego miasteczka⁸. Co 4 lata znika więc z powierzchni Polski populacja takiego miasta jak Ostrołęka.

Z raportu opracowanego na podstawie przeprowadzanych co 4 lata ogólnopolskich badań ankietowych ESPAD w szkołach (Janusz Sierosławski, Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2019 r., Warszawa 2020) wynika, że

- 1) napoje alkoholowe są najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży,
- 2) chociaż raz w ciągu całego swojego życia piło 80% uczniów z młodszej grupy wiekowej (15-16 lat) i 93% uczniów grupy starszej (17-18 lat),
- 3) picie napojów alkoholowych jest na tyle rozpowszechnione, że w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem piło 47% 15-16 latków i 76% 17-18 latków,
- 4) najbardziej popularnym napojem alkoholowym wśród całej młodzieży jest piwo, a najmniej – wino,
- 5) palenie tytoniu jest podobnie rozpowszechnione wśród dziewcząt, jak wśród chłopców,
- 6) chociaż raz w życiu paliło niemal 50% uczniów z młodszej grupy (15-16 lat) i niemal 66% uczniów ze starszej grupy (17-18 lat),
- 7) rzadziej młodzież przyjmowała leki uspokajające lub nasenne bez przepisu lekarza, takie doświadczenia, chociaż raz w życiu, stały się udziałem ponad 15% uczniów młodszej grupy i ponad 18% uczniów starszej grupy,
- 8) wyniki badania wskazują na znacznie niższy poziom rozpowszechnienia używania substancji nielegalnych, niż legalnych, zwłaszcza alkoholu i tytoniu. Większość badanych nigdy po substancje nielegalne nie sięgała. Ci, co sięgali chociaż raz w ciągu swojego życia to głównie po marihuanę i haszysz, takich osób było prawie 21,5% w grupie młodszych uczniów i 37% w grupie starszych uczniów.
- 9) najbardziej popularnymi substancjami używanymi okazjonalnie okazały się marihuana i haszysz a oczekiwania formułowane przez młodzież w stosunku alkoholu i tych dwóch substancji nielegalnych w większym stopniu odwoływały się do pozytywnych konsekwencji niż ewentualnych szkód,
- 10) rozpowszechnienie używania nowych substancji psychoaktywnych, czyli tzw. dopalaczy nie jest wysokie. Wśród uczniów starszych klas szkół podstawowych przyznało się do używania kiedykolwiek tych substancji 5,2% populacji, a odsetek tych, co sięgnęli po dopalacze w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem wyniósł 2,5%.

Z raportu Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii (Od 1 stycznia 2022r. Krajowe Biuro Przeciwdziałania Uzależnieniom) o stanie narkomanii w Polsce (2020) wynika, że:

- 1) konsumpcja napojów alkoholowych jest o wiele bardziej rozpowszechniona niż używanie narkotyków. Skala używania narkotyków w Polsce na tle innych krajów UE nie jest duża,
- 2) wśród narkotyków najbardziej popularna jest marihuana i haszysz.
- 3) wśród osób podejmujących leczenie z powodu narkotyków po raz pierwszy w życiu 40% zgłasza marihuanę jako podstawowy narkotyk,
- 4) wśród osób zgłaszających się do leczenia najczęstszym powodem zgłoszeń (po marihuanie) są narkotyki z grupy amfetamin (36%). Prawie co dziesiąta osoba zgłasza się z powodu metamfetaminy,

⁷ <https://www.wprost.pl/kraj/10206053/alarmujace-dane-po-malpki-codziennie-siega-3-miliony-polakow.html>

⁸ <https://stopuzalezniom.pl/artykuly/fakty-o-alkoholu/alkohol-zabija-co-10-sekund-umieralnosc-w-wyniku-spozycia-alkoholu/>

- 5) liczba problemowych użytkowników narkotyków pozostaje na stałym poziomie i jest jednym z niższych wskaźników na 100 tys. mieszkańców w Europie. Polska ma również niskie wskaźniki zgonów z powodu narkotyków oraz zakażeń HIV z powodu używania narkotyków w iniekcjach,
- 6) dane z 2020 roku dotyczące zatruć z powodu nowych substancji psychoaktywnych (NSP) pokazują wyraźny spadek ich liczby. Nie należy się jednak spodziewać całkowitego wyeliminowania problemu.

Słowo „uzależnienie” do niedawna wzbudzało skojarzenia tylko z nałogowym zażywaniem substancji, np. alkoholu czy narkotyków. Skojarzenie to jest jak najbardziej zrozumiałe, ponieważ zdecydowanie więcej mówi się o uzależnieniach od substancji psychoaktywnych niż uzależnieniach behawioralnych. Te drugie jednak mogą być równie szkodliwe i przyjmują w ostatnich latach coraz większe rozmiary społeczne, przyczyniając się do znaczącego obniżenia jakości życia i poziomu funkcjonowania osób uzależnionych.

Uzależnienie behawioralne (czynnościowe) to **grupa uzależnień psychicznych, związana z nałogowym (utrwalonym i wielokrotnym) wykonywaniem pewnych czynności**, które mają służyć zmniejszeniu uczucia napięcia i poprawie samopoczucia. Dzięki wykonywaniu tych czynności osoba odczuwa przyjemność, euforię, doznaje ulgi i uczucia zaspokojenia⁹.

Podłoże takich zachowań wynika z trzech modeli uzależnień opartych o genezę powstania nałogu:

- **model biomedyczny** – za rozwinięcie się nałogu odpowiedzialne są neuroprzekaźniki i geny.
- **model psychodynamiczny** – uzależnienie jako próba i sposób na uporanie się człowieka z traumatycznymi przeżyciami z dzieciństwa.
- **model poznawczo-behawioralny** – za przyczynę uzależnienia w tym modelu uznaje się wyuczone (poprzez działanie wzmocnień) nieprawidłowe wzorce myślenia, przeżywania i zachowania.

Specjaliści uważają, że nie ma wyraźnych różnic pomiędzy uzależnieniem od substancji psychoaktywnych a uzależnieniem od czynności. Różnica polega tylko na tym, że w pierwszym przypadku osoby uzależnione poszukują kontaktu z substancją, drugi zaś wiąże się z neodpartą potrzebą wykonywania określonych czynności. Przykładami najczęstszych uzależnień behawioralnych są:

- uzależnienie od używania komputera i gier komputerowych,
- patologiczny hazard,
- fonoholizm (uzależnienie od telefonu komórkowego),
- siecioholizm (uzależnienie od sieci internetowej),
- zakupoholizm,
- kompulsywne objadanie się,
- seksoholizm (uzależnienie od seksu lub pornografii),
- pracoholizm,
- ortoreksja (przesadne dbanie o zdrowe odżywianie się),
- bigoreksja (przesadne ćwiczenia muskulatury ciała),
- tanoreksja (przesadne opalanie się).

⁹ <https://gemini.pl/poradnik/arttykul/czym-sa-uzaleznienia-behawioralne/>

III. DIAGNOZA LOKALNA DOTYCZĄCA UZALEŻNIEŃ

Charakterystyka demograficzna mieszkańców gminy Olszewo-Borki przedstawia się następująco:

Liczba mieszkańców gminy Olszewo-Borki w latach 2019-2023

Rok	wiek w latach		Razem	dane na dzień
	0-17	18 wzwyż		
2019	2279	8421	10700	31.12.2019r.
2020	2271	8429	10700	31.12.2020r.
2021	2281	8463	10744	31.12.2021r.
2022	2280	8463	10743	31.12.2022r.
2023	2262	8540	10802	24.11.2023r.

Z powyższej tabeli wynika, że liczba mieszkańców gminy Olszewo-Borki utrzymywała się na przestrzeni ostatnich 5 lat praktycznie na podobnym poziomie z małą tendencją wzrostową o ok. 40-60 osób na dwa lata. Wzrost dotyczy osób dorosłych, liczba młodzieży utrzymuje się mniej więcej na jednakowym poziomie. Wzrost związany jest zapewne z osiedlaniem się nowych mieszkańców, którzy budują nowe domy głównie w miejscowościach podmiejskich takich jak: Olszewo-Borki, Drężewo, Kruki, Antonie i Zabrodzie.

Przy rozpatrywaniu zjawiska alkoholizmu na terenie gminy zasadniczą kwestią jest dostępność punktów sprzedaży napojów alkoholowych na jej obszarze. Liczbę punktów sprzedaży napojów alkoholowych i zasady ich usytuowania określają:

- ✓ Uchwała nr LII/338/18 Rady Gminy Olszewo-Borki z dnia 5 października 2018r. w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie gminy Olszewo-Borki,
- ✓ Uchwała nr LII/339/18 Rady Gminy Olszewo-Borki z dnia 5 października 2018r. w sprawie ustalenia zasad usytuowania na terenie gminy Olszewo-Borki miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych.

Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych na terenie gminy Olszewo-Borki w latach 2019-2023

Rok	Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych		Ogółem
	poza miejscem sprzedaży	w miejscu sprzedaży	
2019	25	10	35
2020	24	8	32
2021	23	8	31
2022	24	9	33
2023	25	6	31

Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych z przeznaczeniem do spożycia poza miejscem sprzedaży na przestrzeni lat 2019-2023 utrzymywała się praktycznie na podobnym poziomie, w przeciwieństwie do liczby punktów sprzedających napoje alkoholowe w miejscu sprzedaży (gastronomii), gdzie obserwujemy wyraźny spadek ich ilości. Przyczyny należy upatrywać w rosnących kosztach utrzymania takich punktów w związku z rosnącymi stale cenami żywności i cenami napojów alkoholowych.

Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych określona przez uchwałę Rady Gminy Olszewo-Borki nr LII/338/18 z dnia 5 października 2018r. przedstawia się następująco:

Maksymalny limit punktów sprzedaży napojów alkoholowych o zawartościach alkoholu					
poza miejscem sprzedaży			w miejscu sprzedaży		
do 4,5%	4,5%-18%	pow. 18%	do 4,5%	4,5%-18%	pow. 18%
35	24	24	10	8	8
Liczba punktów sprzedaży alkoholu działających w roku 2023					
25	21	21	6	3	3
liczba punktów sprzedaży pozostałych do wykorzystania					
10	3	3	4	5	5

Z powyższej tabeli wynika, że na terenie gminy Olszewo-Borki przedsiębiorcy nie wykorzystują limitów na poszczególne rodzaje alkoholi, co jest z punktu widzenia zdrowia społeczności lokalnej zjawiskiem bardzo korzystnym.

W roku 2018 przeprowadzono badanie ankietowe, w którym wzięła udział młodzież z gminy Olszewo-Borki pod nazwą "Ogólnopolska diagnoza społeczna uczniów 2018 pn. Lustró". Badanie odbyło się na platformie internetowej w ramach ogólnopolskiej kampanii „Zachowaj Trzeźwy Umysł”. Badanie wykonano na próbie badawczej: klasy V-VI 86 uczniów (dz.51, chł.35), klasy VII-VIII 75 uczniów (dz.46, chł.29). Mała próba badawcza nie gwarantowała statystycznie prawidłowych wyników, było to bowiem badanie dobrowolne i jest ostatnim, jakim dysponujemy. Do kolejnego badania zgłosiliśmy gminę Olszewo-Borki w roku 2021, rodzice jednak niechętnie podeszli do wyrażania zgody na wypełnianie testu przez dzieci i młodzież i badanie nie doszło do skutku.

Z przeprowadzonych badań wynika, że młodzież z terenu gm. Olszewo-Borki nie unika całkowicie eksperymentowania z marihuaną i spożywaniem alkoholu w różnych postaciach. Nie stanowimy wyjątku, ale i nie odbiegamy od krajowej normy. W grupie ogólnopolskiej próba badawcza obejmowała w klasach V-VI 36947 uczniów (dz. 18819, chł. 18128); w klasach VII-VIII 33238 uczniów (dz. 17164, chł. 16074). Do zapalenia marihuany przynajmniej raz w tygodniu przyznało się 2,6% ankietowanych – chłopców 3,4%, dziewcząt 1,8%. Częściej też do palenia marihuany przyznają się uczniowie starsi (6,5%) niż młodsi (2,5%). W gminie Olszewo-Borki do zapalenia marihuany mniej więcej raz w miesiącu przyznało się 2,86% uczniów klas V-VI i 3,45% chłopców klas starszych. Po dopalacze w skali ogólnokrajowej sięga 3,3% uczniów, w ostatnim roku w grupie młodszej dopalaczy użyło 2,6% uczniów, z czego 1,6% bierze dopalacze raz na tydzień. W gminie Olszewo-Borki do użycia dopalaczy raz w miesiącu lub rzadziej przyznało się 5,71% chłopców (dziewczęta nie zażywały) z klas V-VI. Piwo dla co trzeciego ucznia nie stanowi problemu – taki wynik dały badania ogólnopolskie. W gminie Olszewo-Borki do spożywania piwa mniej więcej raz w miesiącu przyznało się 5,71% chłopców z klas V-VI, 6,52% dziewcząt i 3,45% chłopców z klas VII-VIII. Do spożywania codziennego piwa, wina, szampana i drinka przyznało się 3,45% chłopców. W klasach V-VI do spożywania szampana i drinka kilka razy w tygodniu przyznało się 2,86% uczniów.

IV. PODSTAWY PRAWNE

Alkohol jest legalnym towarem rynkowym, ale ponieważ powoduje określone szkody społeczne, ekonomiczne i zdrowotne jest przedmiotem zainteresowania ustawodawcy, który odpowiednimi regulacjami prawnymi próbuje ograniczyć te szkody oraz przeciwdziałać ich

powstawaniu. Nadużywanie alkoholu to nie tylko szkody zdrowotne, ale także psychologiczne i społeczne m.in. bezrobocie, przemoc w rodzinie, przestępczość, wypadki samochodowe, wypadki w pracy.

Autorzy raportu OECD szacują, że na każdego dolara zainwestowanego w programy zapobiegania szkodliwemu spożywaniu alkoholu, zwraca się 16 dolarów (w postaci korzyści ekonomicznych, z wyłączeniem wpływu na biznes związany z alkoholem). Są również konkretne wyliczenia dla Polski. Jak podaje raport, zainwestowanie 4,9 zł rocznie na osobę w rozszerzony pakiet mający na celu zwalczanie szkodliwego spożywania alkoholu: do 2050 r. zapobiegnie 3,9 mln przypadków chorób niezakaźnych i urazów, pozwoli zaoszczędzić 483 mln zł rocznie na kosztach opieki zdrowotnej, zwiększy zatrudnienie i produktywność o ok. 46 tys. pełnoetatowych pracowników rocznie.¹⁰

Ustawodawca próbując ograniczyć straty zdrowotne i gospodarcze wynikające z nadużywania alkoholu i innych używek i realizując zarazem zadania z zakresu ochrony zdrowia nałożył na samorządy gmin obowiązki w zakresie przeciwdziałania nie tylko alkoholizmowi, ale też i innym uzależnieniom. Realizację zadań zdrowotnych nakłada na samorządy gmin art.7 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. 2023 poz. 40 z późn. zm.), a zadania własne gminy wynikają bezpośrednio z art.4¹ ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 2151). Zgodnie z art. 4¹ ust.2 ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 2151) realizacja zadań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań gmin i jest prowadzona w postaci uchwalonego przez radę gminy programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, który stanowi część strategii rozwiązywania problemów społecznych i który uwzględnia cel operacyjny dotyczący profilaktyki uzależnień, określony w Narodowym Programie Zdrowia, o którym mowa w art.9 ust.1 ustawy z dnia 11 września 2015r. o zdrowiu publicznym (Dz.U. z 2022, poz. 1608).

Ustawa z dnia 17 grudnia 2021r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U z 2021r., poz. 2469) wskazała, że od 1 stycznia 2022r. elementem gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii mogą być również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym, ponieważ uzależnienia te, polegające na utracie kontroli nad pewnymi zachowaniami czy czynnościami (hazard, kompulsywne zakupy, granie w gry, nadużywanie internetu, pracoholizm, fonoholizm, itp.) ze względu na rosnące rozpowszechnienie oraz wynikające z nich szkody, zarówno zdrowotne, jak i społeczne wymagają prowadzenia na większą skalę profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej, w szczególności przeznaczonej dla dzieci i młodzieży.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Olszewo-Borki na lata 2024-2026 ma na celu tworzenie spójnego systemu działań naprawczych i profilaktyki zmierzającej do zapobiegania powstawaniu nowych problemów alkoholowych i innych uzależnień oraz zmniejszeniu tych, które aktualnie występują. Program jest zgodny z drugim celem operacyjnym dotyczącym profilaktyki uzależnień Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025, a także z rekomendacjami i priorytetami dotyczącymi realizowania i finansowania profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii wskazanymi przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Olszewo-Borki na lata 2024-2026 jest kontynuacją zadań realizowanych w roku 2022 i w latach poprzednich. Ujęte w programie działania wpisują się w następujące rodzaje profilaktyki:

¹⁰ <https://www.medonet.pl/narodowy-test-zdrowia-polakow/zyj-zdrowiej,picie-alkoholu---jak-wypadaja-polacy--nowy-raport-oecd,artykul,90827573.html>

- profilaktyki uniwersalnej – adresowanej do wszystkich mieszkańców gminy Olszewo-Borki (dzieci, młodzież, dorośli) bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów związanych z nadużywaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi,
- profilaktyki selektywnej – adresowanej do grup o podwyższonym ryzyku wystąpienia programów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi,
- profilaktyki wskazującej – adresowanej do grup lub osób, które demonstrują wczesne symptomy problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, ale nie spełniają kryteriów diagnostycznych picia szkodliwego lub uzależnienia,
- terapii i rehabilitacji – adresowanych do osób wymagających specjalistycznej pomocy w związku z uzależnieniem, obejmujących realizację programów terapeutycznych dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz prowadzenie działań mających na celu readaptację poprzez wsparcie psychologiczne, socjalne, społeczne oraz wspieranie środowisk abstynenckich.

Podstawę prawną realizacji Programu stanowią następujące ustawy:

- z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym,
- z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- z dnia 11 września 2015r. o zdrowiu publicznym,
- z dnia 15 kwietnia 2011r. o działalności leczniczej,
- z dnia 27 sierpnia 2009r. o finansach publicznych,
- z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- z dnia 27 stycznia 2004r. Prawo zamówień publicznych,
- z dnia 13 czerwca 2003r. o zatrudnieniu socjalnym,
- z dnia 14 lutego 2020r. o zmianie niektórych ustaw związanych z promocją prozdrowotnych wyborów konsumentów.

oraz program krajowy:

- Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025 z dnia 30 marca 2021r.

V. ZAŁOŻENIA I ADRESACI PROGRAMU

Niniejszy Program zawiera zadania, które będą realizowane z uwzględnieniem aktualnych potrzeb lokalnych oraz z wykorzystaniem istniejących zasobów instytucjonalnych i osobowych służących rozwiązywaniu problemów wynikających z uzależnień.

Adresatami programu są mieszkańcy gminy Olszewo-Borki, a w szczególności:

- ✚ osoby uzależnione (od alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych, ale również borykające się z innymi typami uzależnień, zwłaszcza uzależnień behawioralnych),
- ✚ członkowie rodzin z problemem alkoholowym i innymi uzależnieniami, w tym osoby współuzależnione,
- ✚ dzieci i młodzież szkolna, w tym ze środowisk zagrożonych i z problemami wynikającymi z uzależnień (ze szczególnym uwzględnieniem uzależnień behawioralnych wśród dzieci i młodzieży),
- ✚ najbliższe otoczenie osób uzależnionych

VI. REALIZATORZY PROGRAMU

1. Realizatorami Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Olszewo-Borki są:
 - 1) Osoby fizyczne, specjaliści z zakresu uzależnień i profilaktyki,
 - 2) Placówki oświatowe i inne jednostki podległe,
 - 3) Organizacje pozarządowe,
 - 4) Organizacje i kluby sportowe,
 - 5) Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej,
 - 6) Punkt Informacyjno-Konsultacyjny „Centrum wspierania” w Olszewie-Borkach dla osób i rodzin w kryzysie.
2. Koordynatorzy programu:
 - 1) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
 - 2) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
 - 3) Gminny Ośrodek Kultury w Olszewie-Borkach,
 - 4) Gminna Biblioteka Publiczna w Olszewie-Borkach.

VII. CEL GŁÓWNY PROGRAMU

Celem głównym Programu jest ograniczanie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z uzależnienia od alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych, a także uzależnień behawioralnych poprzez podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców gminy Olszewo-Borki na skutek prowadzenia skoordynowanych działań profilaktycznych i terapeutycznych wśród osób dorosłych, dzieci i młodzieży.

VIII. CELE SZCZEGÓŁOWE

Działania podejmowane w ramach niniejszego Programu mają na celu m.in.:

1. Rozpoznawanie specyfiki problemów uzależnień na terenie gminy Olszewo-Borki oraz potrzeb lokalnego środowiska w zakresie pomocy w ich rozwiązywaniu,
2. Zwiększenie dostępności i skuteczności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych oraz członków ich rodzin,
3. Zmniejszenie rozmiarów aktualnie istniejących problemów uzależnień i zapobieganie powstawaniu nowych,
4. Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych dotyczących szkód wynikających z nadużywania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych przez dorosłych oraz dzieci i młodzież, jak również odnośnie uzależnień behawioralnych,
5. Upowszechnianie informacji o formach poszukiwania pomocy oraz instytucjach świadczących pomoc osobom uzależnionym i ich rodzinom,
6. Upowszechnianie informacji dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie, w szczególności w rodzinie z problemem alkoholowym,
7. Promocję zdrowego stylu życia i zachęcanie do różnorodnych form aktywności mieszkańców gminy (bez środków uzależniających),
8. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców,

9. Podnoszenie poziomu wiedzy i kompetencji przedstawicieli instytucji działających w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.

IX. ZADANIA PROGRAMU I SPOSOBY ICH REALIZACJI

Realizując wybrane cele szczegółowe należące do zadań własnych gmin, które ustawodawca zawarł w art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, nakreślono w programie profilaktyki następujące zadania do realizacji:

Zadanie 1
Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych, w szczególności od alkoholu i narkotyków.
<ol style="list-style-type: none">1. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Olszewie-Borkach skierowane do osób uzależnionych od alkoholu w celu zmotywowania do podjęcia leczenia odwykowego. Działania obejmują m.in.:<ol style="list-style-type: none">1) przyjęcie zgłoszenia o przypadku wystąpienia nadużywania alkoholu,2) nawiązanie życzliwego, nieoceniającego kontaktu z klientem,3) informowanie o możliwości podjęcia leczenia w placówce leczenia odwykowego,4) kierowanie do sądu wniosków o zastosowanie obowiązku leczenia odwykowego wobec osób, które nie chcą podjąć dobrowolnego leczenia, a w stosunku do których biegli sądowi orzekli uzależnienie i których postępowanie przyczynia się do demoralizacji dzieci i innych członków rodziny,5) zlecenie biegłym lekarzom badania osoby nadużywającej alkoholu celem orzeczenia i wskazania sposobu leczenia,6) udzielenie wsparcia po zakończonym leczeniu,7) rozpoznanie w trakcie rozmowy zjawiska przemocy domowej i udzielenie stosownego wsparcia i informacji o możliwościach jej powstrzymania,8) uruchomienie interwencji w przypadku zdiagnozowania przemocy domowej,9) udzielanie podczas posiedzeń informacji na temat możliwości i kompetencji poszczególnych służb z terenu gminy i innych instytucji, które mogą zaangażować się w profesjonalną i systemową pomoc dla osób zgłaszających problem alkoholowy jak również poprzez prowadzenie punktu informacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin.2. W szczególnych przypadkach możliwe jest wsparcie, również materialne dla członków rodzin osób uzależnionych, dla ofiar przemocy w rodzinie, dla osób poszkodowanych przez osoby nadużywające alkohol poprzez:<ol style="list-style-type: none">1) finansowanie profesjonalnej terapii wzmacniającej i motywującej dla osób uzależnionych w ośrodkach znajdujących się poza terenem gminy,2) opłacanie kosztów wniosków o orzeczenie leczenia odwykowego wnoszonych do sądu rejonowego,3) organizowanie zatrudnienia socjalnego dla osób uzależnionych od alkoholu.3. Dofinansowanie programów i warsztatów profilaktycznych realizowanych przez organizacje społeczne i pozarządowe oraz placówki oświatowe, skierowane do mieszkańców gm. Olszewo-Borki.4. Pomoc w tworzeniu i funkcjonowaniu grup samopomocowych wśród osób uzależnionych.5. Upowszechnianie materiałów informacyjnych o chorobie, profilaktyce alkoholowej poprzez dofinansowanie zakupu księgozbioru o tematyce związanej z chorobą uzależnienia alkoholowego i innych patologiami w postaci zakupów do Gminnej Biblioteki Publicznej w Olszewie-Borkach oraz placówek oświatowych z terenu gminy.6. Stała współpraca z Miejską Komendą Policji w Ostrołęce, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Olszewie-Borkach, Sądem Rejonowym w Ostrołęce - Wydziałem Rodzinnym i

Nieletnich, kuratorami rodzinnymi i dla dorosłych, pedagogami szkolnymi, szkołami w celu podnoszenia skuteczności podejmowanych działań.

7. Promowanie i rozwój działalności Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego dla Osób i Rodzin w Kryzysie „Centrum wspierania” działającego przy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Zadanie 2

Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i problemy narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej oraz ochrony przed przemocą w rodzinie.

1. Podnoszenie kompetencji w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi poprzez organizację szkoleń dla rodziców, członków Gminnej Komisji i Wójta.
2. Przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie z problemem alkoholowym w ramach współpracy z Gminnym Zespołem Interdyscyplinarnym poprzez:
 - 1) zwiększanie dostępności i skuteczności zorganizowanych form pomocy psychologicznej poprzez stałą współpracę z psychologiem i terapeutą z Poradni Leczenia Uzależnień,
 - 2) upowszechnianie wiedzy na temat procedury „Niebieskiej Karty” i „Niebieskiej Linii”.
 - 3) finansowanie szkoleń i kursów służących podniesieniu kompetencji w zakresie wiedzy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
 - 4) edukacja rodziców w zakresie umiejętności wychowawczych oraz pomoc psychospołeczna dorosłym członkom rodziny z problemem alkoholowym.
3. Pomoc socjoterapeutyczna dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym, w szczególności:
 - 1) Organizowanie i finansowanie kolonii, półkolonii bądź obozów z programem profilaktycznym dla dzieci z rodzin o niskim statusie materialnym, zagrożonych patologią alkoholową, współpraca w tym zakresie ze szkołami, parafiami oraz Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej,
 - 2) Dofinansowanie przedsięwzięć polegających na organizacji dodatkowych zajęć poza zajęciami edukacji szkolnej dla dzieci i młodzieży zagrożonej uzależnieniami, jako alternatywnej formy spędzania czasu wolnego w tym dożywianie dzieci na zajęciach pozalekcyjnych,
 - 3) Realizacja programu opiekuńczo-wychowawczego w ramach funkcjonowania świetlicy środowiskowej, w której realizowane są następujące zadania:
 - a) edukacyjne, w tym odrabianie lekcji, wyrównywanie zaległości w nauce,
 - b) wspierające rozwój osobisty, psychiczny i fizyczny,
 - c) zagospodarowujące czas wolny, w szczególności w formie zajęć feryjnych stacjonarnych,
 - d) konkursy i warsztaty o tematyce profilaktycznej.
4. Organizowanie indywidualnych spotkań z osobami uzależnionymi podczas posiedzeń Komisji w celu informowania osób uzależnionych o konsekwencjach szkodliwego spożywania alkoholu.
5. Wyjazdy interwencyjno-motywacyjne Członków Komisji do osób i rodzin z problemem alkoholowym w celu zdiagnozowania sytuacji i pouczenia o przysługujących im prawach i obowiązkach, w ramach obowiązków służbowych.
6. Wspieranie Policji w ramach prowadzonych wspólnie działań i konkursów o treściach profilaktycznych.
7. Promowanie działań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i popieranie działań prowadzonych przez instytucje z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych.
8. Wymiana informacji z członkami Zespołu Interdyscyplinarnego przy opracowywaniu projektów i opiniowaniu podejmowanych działań - interwencji wobec sprawców przemocy.
9. Promowanie działań Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego dla Osób i Rodzin w Kryzysie

„Centrum wspierania” działającego przy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Zadanie 3

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych.

1. Wspieranie i finansowanie szkolnych programów profilaktycznych ze szczególnym uwzględnieniem prowadzenia pozalekcyjnych zajęć sportowych.
2. Wspieranie programów i przedsięwzięć profilaktycznych promujących trzeźwy i bezpieczny sposób spędzania wolnego czasu, w szczególności działań długofalowych mających na celu zagospodarowanie czasu wolnego mieszkańców gminy.
3. Inspirowanie i wspieranie lokalnych kampanii edukacyjnych, przedstawień teatralnych, konkursów o tematyce przeciwdziałania uzależnieniom.
4. Profilaktyka i promocja zdrowego stylu życia poprzez udział w ogólnopolskich kampaniach, takich jak: „Zachowaj Trzeźwy Umysł”, „Postaw na Rodzinę”, „Przeciw pijanym kierowcom” i innych.
5. Zakup oraz rozpowszechnianie wśród młodzieży szkolnej i rodziców materiałów profilaktycznych – prasy, broszur, ulotek, pomocy dydaktycznych, książek z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii, przeciwdziałaniu przemocy, przeciwdziałaniu uzależnieniom XXI wieku (od komputera i sieci, gier komputerowych, portali społecznościowych, smartfonów, od mass-mediów, dopalaczy, leków itp.).
6. Podejmowanie działań edukacyjnych, kontrolnych i interwencyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych mających na celu ograniczenie ich dostępności i przestrzeganie zakazu sprzedawania i spożywania przez nieletnich napojów alkoholowych,
7. Zakup materiałów informacyjno- edukacyjnych oraz materiałów do prowadzenia zajęć profilaktycznych i terapeutycznych w placówkach oświatowych.
8. Upowszechnianie materiałów edukacyjnych o tematyce antynarkotykowej - plakaty, ulotki, informatory.
9. Organizowanie i finansowanie spotkań, prelekcji i szkoleń z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów o podłożu narkotykowym i uzależnień behawioralnych, dla pedagogów szkolnych, nauczycieli, wychowawców niezbędnych do prowadzenia pracy profilaktycznej i terapeutycznej z dziećmi i młodzieżą oraz innych grup zawodowych tj. policji, pomocy społecznej, administracji samorządowej, rodziców dzieci i młodzieży;
10. wspieranie działań podczas organizacji konkursów oraz imprez kulturalnych, rozrywkowych, sportowych itp. dla dzieci i młodzieży bez udziału używek oraz organizowanie pozalekcyjnych zajęć celem zagospodarowania wolnego czasu i promowania zdrowego trybu życia bez nałogów,
11. Promowanie zdrowego stylu życia wolnego od narkotyków i innych używek oraz różnych form aktywnego spędzania wolnego czasu poprzez:
 - a) współfinansowanie imprez sportowych i rekreacyjnych dla dzieci, młodzieży i dorosłych,
 - b) wspieranie form czynnego wypoczynku tj. wycieczek, rajdów, festynów, biwaków, itp.
 - c) dofinansowywanie pozaszkolnych programów profilaktycznych adresowanych do dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem oraz do ich rodziców;
 - d) dofinansowywanie pozalekcyjnych zajęć sportowych jako elementu programów psychoprofilaktycznych w szkołach;
12. Realizowanie elementów profilaktyki podczas festynów, imprez organizowanych z okazji Dnia Wagarowicza, Dnia Dziecka, Międzynarodowych Dni Zapobiegania Narkomanii,

<p>dożynek gminnych i tym podobnych spotkań.</p>
<p style="text-align: center;">Zadanie 4</p> <p>Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii</p>
<ol style="list-style-type: none"> 1. Wspieranie działalności stowarzyszeń realizujących działania wynikające z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz narkomanii poprzez współorganizację działań lub zlecenie zadań w trybie przepisów odrębnych. 2. Finansowanie zakupów i usług niezbędnych do realizacji działań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. 3. Współpraca z pracownikami socjalnymi mająca na celu pomoc osobom uzależnionym i współuzależnionym. 4. Zakup materiałów informacyjnych i edukacyjnych z zakresu przemocy, alkoholizmu, niktynizmu, uzależnień od mass mediów – sieciologizmu, cyberprzemocy i innych dla szkół, biblioteki i Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. 5. Współpraca i wspieranie ruchów samopomocowych szczególnie AA a także osób fizycznych stykających się zawodowo z tym problemem w ramach swoich obowiązków służbowych. 6. Wspieranie działalności punktu informacyjno-konsultacyjnego dla osób uzależnionych, współuzależnionych i ich rodzin.
<p style="text-align: center;">Zadanie 5</p> <p>Podjęcie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.</p>
<ol style="list-style-type: none"> 1. Kontrola bądź wizytacja podmiotów gospodarczych posiadających zezwolenia na sprzedaż alkoholu w zakresie przestrzegania wszystkich warunków zamieszczonych w ustawie, zezwoleniu i innych aktach dotyczących handlu alkoholem przeprowadzanie odpowiednich czynności wyjaśniających, zmierzających do ustalenia osób dopuszczających się naruszenia przepisów zabraniających reklamy i promocji napojów alkoholowych oraz zabraniających sprzedaży i podawania napojów alkoholowych osobom, których zachowanie wskazuje, że znajdują się w stanie nietrzeźwości, osobom do lat 18, na kredyt lub zastaw, 2. Przeprowadzenie odpowiedniego postępowania pozwalającego na zgromadzenie materiałów niezbędnych do występowania przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego bądź wystąpienie do prokuratury w sprawach związanych z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, 3. Opiniowanie wniosków przedsiębiorców ubiegających się o zezwolenie na sprzedaż alkoholu, 4. Występowanie do Wójta Gminy o cofnięcie zezwolenia na sprzedaż alkoholu w przypadku stwierdzenia łamania ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
<p style="text-align: center;">Zadanie 6</p> <p>Pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontaktu socjalnego.</p>
<ol style="list-style-type: none"> 1. Organizowanie przy współpracy z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej pomocy merytorycznej i praktycznej osobom uzależnionym, dotkniętym ubóstwem czy wykluczonym społecznie w prawidłowym wypełnianiu ról społecznych; 2. Podjęcie wspólnie z Zespołem Interdyscyplinarnym interwencji kryzysowej w rodzinach dotkniętych problemem uzależnień od narkotyków; 3. Współpraca z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, schroniskami dla osób bezdomnych i wykluczonych, urzędem pracy ukierunkowana na pomoc osobom po leczeniu, w celu ułatwienia im adaptacji w środowisku lokalnym; 4. Wspieranie programów adaptacyjnych dla osób uzależnionych, które ukończyły terapię.

X. MONITORING EFEKTYWNOŚCI DZIAŁAŃ

Celem monitoringu, prowadzonego w czasie realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w gminie Olszewo-Borki na lata 2024-2026 jest porównanie istniejącego stanu z założeniami programu, zarówno pod względem wykorzystania środków finansowych, jak i uzyskanych rezultatów. Systematyczne zbieranie, analiza i interpretacja danych w trakcie realizowania Programu oraz po jego zakończeniu ma na celu określenie efektywności poszczególnych działań. Dane te służą lepszemu projektowaniu kolejnych strategii profilaktyki, przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy. Monitoring odbywa się w sposób ciągły poprzez bieżące kontrolowanie jakości i rzetelności realizowanych działań, ścisłą współpracę z ich realizatorami oraz analizę i interpretację danych sprawozdawczych. Monitoring prowadzi się w oparciu o poniższe wskaźniki:

- 1) Liczba zrealizowanych programów profilaktycznych oraz osób zatrudnionych w ramach realizacji działań, liczba uczestników zajęć;
- 2) Liczba szkół i placówek oświatowych zaangażowanych w realizację programów profilaktycznych;
- 3) Liczba dzieci, młodzieży i dorosłych objętych działaniami profilaktycznymi, edukacyjnymi i informacyjnymi w środowiskach szkolnych;
- 4) Liczba osób zatrudnionych w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym „, liczba i rodzaj udzielonych porad;
- 5) Liczba porad prawnych udzielonych w ramach punktu konsultacyjnego przez radcę prawnego,
- 6) Liczba złożonych wniosków do sądu o wszczęcie procedury leczenia odwykowego;
- 7) Liczba osób, wobec których wydano postanowienie zobowiązujące do leczenia odwykowego;
- 8) Liczba osób współuzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy;
- 9) Liczba i rodzaj udzielonych porad z zakresu poradnictwa psychologicznego i interwencji kryzysowej,
- 10) Liczba zrealizowanych kampanii edukacyjnych i informacyjnych, liczba i rodzaj rozdysponowanych materiałów;
- 11) Liczba dzieci uczestniczących w profilaktycznym wypoczynku zimowym i letnim, liczba organizacji pozarządowych, którym zlecono organizację zadania,
- 12) Liczba działań profilaktycznych organizowanych przez organizacje pozarządowe, które przystąpiły do konkursu,
- 13) Liczba dofinansowanych placówek wsparcia dziennego, liczba dzieci i młodzieży uczęszczających na zajęcia organizowane w placówkach opiekuńczo-wychowawczych,
- 14) Liczba szkoleń, liczba osób uczestniczących w szkoleniach.
- 15) Liczba organizacji pozarządowych, które przystąpiły do otwartego konkursu ofert na realizację zadań z zakresu profilaktyki.

Raport z realizacji Gminnego Programu sporządzany jest corocznie za poprzedni rok do końca czerwca następnego roku.

XI. ŹRÓDŁA I ZASADY FINANSOWANIA GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W GMINIE OLSZEWO-BORKI NA LATA 2024-2026

1. Zadania wynikające z Gminnego Programu Profilaktyki realizowane będą przez cały rok kalendarzowy w ramach środków finansowych planowanych w budżecie gminy Olszewo-Borki stanowiących dochody z tytułu opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

2. Łączna kwota przeznaczona na realizację Gminnego Programu Profilaktyki w 2024 roku to 177.000 zł
3. Preliminarz wydatków w 2024r. i w kolejnych latach na poszczególne zadania przewidziane w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w gminie Olszewo-Borki na lata 2024-2026 przedstawia się następująco:

Lp.	Zadania	Planowane środki w zł rocznie
1	2	3
	Zwalczanie alkoholizmu	170.000 w tym:
1.	Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkomanii.	16.000
2.	Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.	22.000
3.	Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii	72.000
4.	Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, których działalność służy rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii	57.000
5.	Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów art. 13 ¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.	3.000
	Zwalczanie narkomanii	7.000 w tym:
6.	Zakup materiałów profilaktycznych	1.000
7.	Zakup usług pozostałych tj. konkursy, szkolenia	6.000
	RAZEM	177.000

Jeżeli w którymkolwiek roku w trakcie trwania programu nastąpi zwiększenie wpływów z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, uzyskane w ten sposób dodatkowe środki zostaną przeznaczone na realizację zadań wynikających z programu, poprzez zwiększenie kwot przeznaczonych na priorytetowe zadania realizowane w danym roku bądź też na realizację wybranych zadań, które z braku środków nie zostały przyjęte w danym roku kalendarzowym do realizacji.

XII. ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

- 1) Podstawą do wyliczenia wynagrodzeń członków GKRPA wykonujących zadania określone w niniejszym Programie, jest minimalne wynagrodzenie za pracę pracowników ogłaszane corocznie przez Prezesa Rady Ministrów.
- 2) Za pracę podczas posiedzeń GKRPA dotyczących szeroko pojętego opiniowania m.in.:
 - projektu Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
 - sprawozdania z wykonania programu,
 - projektu uchwał dotyczących liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych,

- wniosków dotyczących sprzedaży alkoholu,
 - wniosków o poddaniu się leczeniu odwykowemu osób uzależnionych od alkoholu
- przysługuje każdorazowo 20 % minimalnego wynagrodzenia za udział w posiedzeniu, potwierdzony złożeniem podpisu na liście obecności.;

3) Pracownikom Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Olszewie-Borkach będącymi jednocześnie członkami komisji, przysługuje każdorazowo 10% minimalnego wynagrodzenia za sporządzenie dokumentacji niezbędnej do prac komisji na posiedzeniu.

4) Za pracę podczas kontroli punktów sprzedaży/podawania napojów alkoholowych - za przeprowadzenie każdej udokumentowanej protokołem kontroli przysługuje 5 % minimalnego wynagrodzenia każdemu członkowi komisji kontrolującej.

XIII. ZASADY PRZYDZIELANIA ŚRODKÓW FINANSOWYCH PODMIOTOM UBIEGAJĄCYM SIĘ O REALIZACJĘ ZADAŃ Z ZAKRESU PROFILAKTYKI

1. Środki finansowe na realizację zadań profilaktycznych pochodzą ze środków finansowych przeznaczonych na realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w gminie Olszewo-Borki na lata 2024-2026.
2. Środki finansowe o których mowa w ust.1 przyznawane są wyłącznie zgodnie z wymogami niniejszego programu profilaktyki oraz ustaw: ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy o zdrowiu publicznym.
3. Powierzenie realizacji zadań z zakresu profilaktyki odbywa się w trybie konkursu ofert ogłaszanego corocznie przez Gminę Olszewo-Borki.

XIV. ZASADY WYDATKOWANIA ŚRODKÓW FINANSOWYCH NA POZOSTAŁE DZIAŁANIA PROFILAKTYCZNE A W SZCZEGÓLNOŚCI NA POMOC OSOBOM UZALEŻNIONYM I WSPÓLUZALEŻNIONYM

1. Wydatki środków finansowych z funduszu GKRPA stanowiące pomoc dla osób uzależnionych (koszty pomocy psychologicznej, leczenia itp.) wymagają złożenia stosownego podania do GKRPA.
2. Gmina Olszewo-Borki może zlecać na potrzeby GKRPA przeprowadzenie dodatkowych konkursów ofert dotyczących działań profilaktycznych.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy Olszewo-Borki

Krzysztof Gala

Załącznik
do Gminnego Programu
Profilaktyki i Rozwiązywania
Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii
w gminie Olszewo-Borki
na lata 2024-2026

Harmonogram posiedzeń Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Olszewie-Borkach na lata 2024-2026

Lp.	Posiedzenie GKRPA	rok 2024	rok 2025	rok 2026
1.	KOMISJA	29 styczeń	27 styczeń	26 styczeń
2.	KOMISJA	26 luty	24 luty	23 luty
3.	KOMISJA	25 marzec	31 marzec	30 marzec
4.	KOMISJA	29 kwiecień	28 kwiecień	27 kwiecień
5.	KOMISJA	27 maj	26 maj	25 maj
6.	KOMISJA	24 czerwiec	30 czerwiec	29 czerwiec
7.	KOMISJA	29 lipiec	28 lipiec	27 lipiec
8.	KOMISJA	26 sierpień	25 sierpień	31 sierpień
9.	KOMISJA	30 wrzesień	29 wrzesień	28 wrzesień
10.	KOMISJA	28 październik	27 październik	26 październik
11.	KOMISJA	25 listopad	24 listopad	30 listopad
12.	KOMISJA	16 grudzień	29 grudzień	28 grudzień

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy Olszewo-Borki

Krzysztof Grala

GINA OLSZEWO-BORKI

PROTOKÓŁ GŁOSOWANIA z dnia 21 grudnia 2023 r.

Punkt porządku obrad	Przedmiot głosowania	ZA	PRZECIW	WSTRZYMAŁ SIĘ
4.8	Rozpatrzenie projektu uchwały w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w gminie Olszewo-Borki na lata 2024-2026;	12	0	3

Głosowanie jawne

Liczba uprawnionych: 15

Liczba oddanych głosów: 15

Rezultat głosowania: **Przyjęto**

Głosy oddane:

Krzysztof Grała	WSTRZYMAŁ SIĘ
Zbigniew Grzejka	ZA
Andrzej Grzymała	ZA
Karol Kadłubowski	ZA
Marzena Kobylińska	ZA
Mieczysław Krukowski	ZA
Karol Kwiatek	ZA
Zbigniew Listwon	ZA
Edward Luma	WSTRZYMAŁ SIĘ
Małgorzata Renata Milewska	ZA
Remigiusz Wawrzyniec Pędzich	ZA
Daniel Sadlak	ZA
Mieczysław Szelkowski	WSTRZYMAŁ SIĘ
Bogdan Trzaska	ZA
Robert Żebrowski	ZA

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy Olszewo-Borki

Krzysztof Grała